

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Fjalitë e varura me weil, dass dhe wenn - Nebensätze

Kategoriја на лекцијата: Mësimе të gjuhës gjermane

Do të mësoni rregullin që folja e zgjedhуar shkon në fund të fjalisë së varur, përdorimin e weil, dass dhe wenn, dallimin midis weil e denn, si dhe rendin kur fjalja e varur vjen e para.

Fjalitë e varura me weil, dass dhe wenn - Nebensätze

Përmbledhje e mësimит

Rregulli më i rëndësishëm i fjalisë së varur gjermane është ky: **folja e zgjedhуar shkon në fund**. Kjo është krejt e ndryshme nga fjalja kryesore, ku folja qëndron në vendin e dytë, dhe krejt e ndryshme nga shqipja, ku folja nuk lëviz fare.

Çfarë do të mësoni?

- Rregullin e foljes në fund.
- Kuptimin e *weil, dass* dhe *wenn*.
- Dallimin midis *weil* dhe *denn*.
- Rendin kur fjalja e varur vjen e para.

Rregulli i foljes në fund

Fjali kryesore	Fjali e varur
Ich bleibe zu Hause.	..., weil ich zu Hause bleibe .
Er kommt heute.	..., dass er heute kommt .
Es regnet .	..., wenn es regnet .

Para fjalisë së varur vйhet gjithmonë **presje**.

Tri lidhëzat

Lidhëza	Kuptimi	Shembull	Shqip
weil	shkak	Ich bleibe zu Hause, weil ich krank bin.	Rri në shtëpi, sepse jam i sëmurë.
dass	përmbajtje	Ich weiß, dass er kommt.	E di se ai vjen.

Lidhëza	Kuptimi	Shembull	Shqip
wenn	kusht ose kohë e përsëritur	Wenn es regnet, bleibe ich zu Hause.	Nëse bie shi, rri në shtëpi.

Me folje të përbëra

Kur fjalia ka dy folje, në fjalinë e varur **folja e zgjedhurar shkon e fundit nga të gjitha**:

- Ich kann nicht kommen. → ..., weil ich nicht kommen **kann**.
- Ich habe das Buch gelesen. → ..., weil ich das Buch gelesen **habe**.
- Ich stehe früh auf. → ..., weil ich früh **aufstehe**. (folja e ndashme bashkohet)

Kur fjalia e varur vjen e para

Nëse fjalia e varur qëndron në fillim, ajo zë **vendin e parë** të tërë periudhës. Prandaj folja e fjalisë kryesore vjen menjëherë pas presjes:

Gjermanisht: Weil ich krank bin, bleibe ich zu Hause.

Shqip: Meqë jam i sëmurë, rri në shtëpi.

Vini re rendin ..., **bleibe ich** ... — folja para kryefjalës. Kjo është pasojë e drejtpërdrejtë e rregullit të vendit të dytë.

weil apo denn?

Lidhëza	Lloji	Rendi i fjalëve	Shembull
weil	nënrenditëse	folja në fund	..., weil ich müde bin .
denn	bashkërenditëse	rend normal	..., denn ich bin müde.

Të dyja përkthehen «sepse», por vetëm *weil* e dërgon foljen në fund.

wenn apo als?

- **wenn** — kusht ose veprim i përsëritur: Wenn ich Zeit habe, lese ich.
- **als** — një ngjarje e vetme në të shkuarën: Als ich Kind war, wohnte ich in Tirana.

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
..., weil ich bin krank.	..., weil ich krank bin.	folja shkon në fund
..., dass er kommt heute.	..., dass er heute kommt.	po ashtu
Weil ich krank bin, ich bleibe zu Hause.	..., bleibe ich zu Hause.	folja para kryefjalës
..., denn ich krank bin.	..., denn ich bin krank.	denn nuk e lëviz foljen
Wenn ich Kind war ...	Als ich Kind war ...	ngjarje e vetme e shkuar

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e ruan të njëjtin rend edhe në fjalinë e varur: *Rri në shtëpi, sepse **jam** i sëmurë*. Folja nuk lëviz. Gjermanishtja e zhvendos foljen në fund, prandaj kuptimi i plotë kuptohet vetëm në fund të fjalisë. Kjo kërkon durim në dëgjim dhe planifikim në të folur.

Përmbledhje e shkurtër

- Në fjalinë e varur folja e zgjedhuar shkon në fund.
- Gjithmonë presje para lidhëzës.
- *weil* = shkak, *dass* = përmbajtje, *wenn* = kusht.
- Nëse fjalia e varur vjen e para, folja kryesore vjen menjëherë pas presjes.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Merrni dhjetë fjali të thjeshta dhe shtojini *weil* përpara; kjo e ushtron zhvendosjen e foljes.
2. Përsëritni të njëjtën arsye një herë me *weil* dhe një herë me *denn*.
3. Lexoni me zë; ritmi ndihmon ta ndieni se ku duhet folja.

ENGLISH FOR LIFE